

DEL ROLDOR A L'ESCORÇA DE PI PASSANT PER IGUALADA

Com a activitat post-9è congrés de l'APEVC celebrat a Igualada, es va realitzar una visita teatralitzada a l'antiga adoberia de Cal Granotes del Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia.

Durant aquesta instructiva visita, el guia –en Xatet– ens ensenyà entre moltes altres coses que des del segle XVIII i fins a mitjan del XX es feien servir per a adobar les pells les flors i les fulles moltes de l'arbrust molt ric en tanins i molt tòxic, anomenat *roldor* en català i *emborrachacabras* en castellà, el nom botànic del qual, *Coriaria myrtifolia*, prové del llatí *corium* = pell d'home o d'animal, paraula que en català ha donat precisament *cuir*. I relacionat amb això cal esmentar

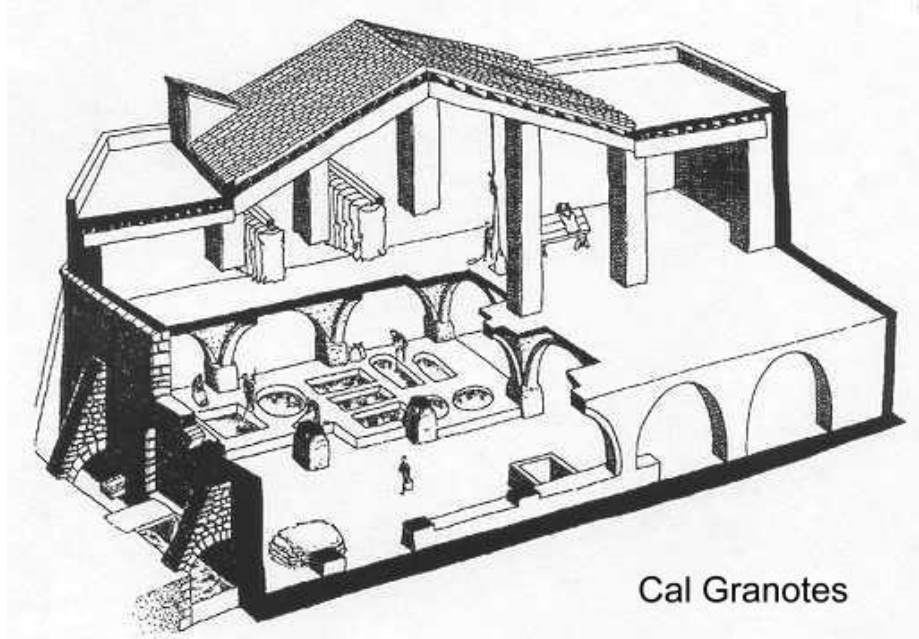
també que de les fulles endurides, pròpies de moltes plantes mediterrànies, se'n diu que són *coriàcies*.

Flors masculines del roldor

Segons Coromines (*Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana*), el nom *roldor* prové probablement del llatí vulgar *roreturiu*, presumpte derivat de *rhus tyrius*, és a dir sumac importat de Tir o de Síria. *Rhus* és justament el nom científic del sumac (*Rhus coriaria*), una altra planta tannífera també utilitzada en adoberia.

Dins del procés d'adobatge, el roldor s'usava en la fase de l'adob, un cop les pells havien estat ferrejades, encalcinades i alumades. L'adob consistia en un bany o tractament de les pells dins d'uns clots plens de materials orgànics com ara escorces, fulles i flors moltes de

Cal Granotes

diverses plantes riques en tanins –la més emprada era el roldor–, per tal de transformar les pells en un material imputrescible i pràcticament acabat amb vista a la seva utilització com a cuir. Aquesta fase d'adob podia durar entre quatre i cinc mesos. Probablement pel fet que a l'Anoia el roldor era difícil de trobar en grans quantitats –es fa a marges i torrents– s'utilitzà cada vegada més l'escorça de pi, l'arbre més freqüent de la comarca, de manera que sovint s'usava una barreja d'escorça i roldor. A més del roldor i del pi s'empraven com a adobs vegetals de blanqueria fulles, fustes i escorces de castanyer, sumac, quebratxo, mimosa, roure i alzina, entre d'altres, totes aquestes espècies essent riques en tanins.

Hi ha altres adobs no vegetals, com ara els minerals, especialment l'adob al crom, els sintètics, a base de tanins sintètics, els adobs a l'oli o els adobs amb aldehids. Un cop acabat el procés, el residu resultant, anomenat *roldorassa* o simplificadament *roldor*, es comercialitzava com a combustible o com a substrat o encoixinament en agricultura i jardineria.

Durant un temps alguns jardiniers catalans anaven a cercar a les adoberies aquests residus estesos a les eres, perquè era un material orgànic bastant inert, barat, lleuger i durador. Posteriorment se seguí anomenant *roldor* a l'escorça de pi triturada encara que no contingués restes de roldor ni provingués de l'adoberia.

Restava per a una altra ocasió explicar l'origen de la paraula *adob* i la relació entre les dues accepcions més freqüents, l'esmentada en aquest escrit relativa a la indústria de la pell i la de fertilitzant en agricultura i jardineria.

Adob de la pell (de Quaderns de Didàctica i Difusió núm. 14: El Museu de la Pell d'Igualada)

Xavier Argimon i de Vilardaga, enginyer tècnic agrícola
Joan Bordas i Barceló, mestre jardiner

NOUS ARTICLES

Podeu trobar penjades a la nostra pàgina web les ponències i conclusions del 9è Congrés "El Paisatge ocult de la ciutat, les arrels dels arbres".

- Intervencions amb arbrat urbà en zones pavimentades.

Josep Selga (Biòleg) i **Olga Tarrasó** (Arquitecta)

- El disseny d'escocells urbans.

Enric Pericas (Arquitecte)

- Els sòls i les arrels en les normatives dels Serveis de Parcs i Jardins.

Gabriel Iguñiz (Asesores Arboristas)

- Diagnòstic de malalties radicals: cas pràctic d'Aranjuez.

José Juan Villagrán (JJ Villagrán Arboricultura)

- Mètodes de restauració de sistemes radicals danyats.

Gerard Passola (Árbol, Investigación y Gestión, sl)

- La fisiologia i l'arquitectura radical.

Pierre Raimbault (Institut National de la Recherche Agronomique)

Traducció: Dina Alsawi i Xavier Argimon

- El sistema radical i l'anàlisi de la problemàtica dels sòls urbans.

Xavier Fàbregas (Escola Superior d'Agricultura de Barcelona)

Àlex March (Ajuntament de Mollet del Vallès)

- El paisatge ocult de la ciutat: les arrels dels arbres.

Montse Altimira (Enginyera tècnica agrícola)

Àlex March (Enginyer tècnic agrícola)

També hi ha altres articles sobre diferents temes d'interès que han escrit alguns dels nostres socis. Els darrers són els següents:

- La Norma Granada: Un mètode de valoració econòmica dels arbres ornamentals. La valoració econòmica dels arbres ornamentals. Per què?

Jordi Chueca (Membre de la comissió redactora de la Norma)

- El jardí més que un espai verd un patrimoni a desvetllar.

Jordi Diaz

- La gestió de la qualitat en la jardineria urbana.

Xavier Candela (Ajuntament de Manresa)

- Restriccions en l'ús de fusta tractada.

Montse Altimira (Enginyera tècnica agrícola)

I per començar a fer boca, hi podeu trobar unes pinzellades sobre el proper 10è Congrés.

- Jardineria mediterrània: Sostenibilitat versus diversitat

Àlex March (Membre del comitè organitzador del 10è Congrés de l'APEVC)

Animeu-vos i escriviu sobre algun tema que us interessi i vulgueu compartir i envieu-lo a info@apevc.org.

FÒRUM DE DEBAT

Des de finals de l'any passat està en funcionament un servei de fòrum de debat en format de llista de distribució per intercanviar experiències, opinar, fer consultes, etc.. És de lliure accés i en qualsevol moment es pot tramitar automàticament l'alta o la baixa.

Per donar-vos d'alta cal que envieu un missatge de correu electrònic a l'adreça majordomo@apevc.org on la primera línia contingui el text "subscribe llista-distribució el vostre nom". L'adreça de correu electrònic on es rebran els missatges és la del remitent d'aquest missatge. Heu de rebre la confirmació de la subscripció per correu electrònic. A partir d'aquest moment rebreu al vostre correu electrònic els missatges que s'enviïn a l'adreça llista-distribucio@apevc.org. Només els inscrits podeu escriure a aquesta adreça.

Per a més informació consulteu la pàgina web de l'APEVC www.apevc.org

DESCOMPTES

A partir d'ara Mundi - Prensa Libros, SA farà un 10 % de descompte en la compra de totes aquelles publicacions que editen i distribueixen a la llibreria de Barcelona, situada al carrer Consell de Cent, 391, presentant el carnet de soci.

Estem treballant per aconseguir nous avantatges pel fet de ser socis de l'APEVC. Anireu rebent més informació.

NTJ

Durant l'any 2003 la Fundació de l'Enginyeria Agrícola Catalana (Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles i Perits Agrícoles de Catalunya) va editar les següents noves Normes Tecnològiques de Jardineria i Paisatgisme (NTJ):

NTJ 08C - TÈCNiques DE PLANTACIÓ D'ARBRES (Febrer 2003)

NTJ 04R - INSTAL·LACIONS DE SISTEMES DE REG: REGS AERIS PER ASPERSIÓ I PER DIFUSIÓ (Juliol 2003)

NTJ 07H - PLANES HERBÀCIES PERENNES (Novembre 2003)

Per a més informació podeu consultar la pàgina web www.ntj-feac.org

Encara no ets soci de l'APEVC ? Per només 35 € anuals pots participar en la promoció de l'interès, la recerca i la formació per a la millora dels espais verds de Catalunya.